

การบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อเพิ่มศักยภาพ ในการแข่งขันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผล ทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโขทัย

รับบทความ: 18 พฤษภาคม 2564

แก้ไขบทความ: 26 กรกฎาคม 2564

ตอบรับบทความ: 29 พฤศจิกายน 2564

วรรณิดา สาริคำ¹ จักเรศ เมตตะธำรงศรี²

และจันทิมา พรหมเกษ³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ศักยภาพในการแข่งขันและผลการดำเนินงาน 2) ศึกษาอิทธิพลของการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และศักยภาพในการแข่งขันที่มีต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโขทัย กลุ่มตัวอย่าง คือ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโขทัย ประกอบด้วยจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร จำนวน 400 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการ PLS-SEM พบว่า 1) ผลศึกษาการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ศักยภาพในการแข่งขัน และผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโขทัย ประกอบด้วย การบูรณาการภายในองค์กร การบูรณาการกับลูกค้า การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ ต้นทุน คุณภาพ นวัตกรรม และการตอบสนองอย่างรวดเร็ว และ 2) ผลการวิเคราะห์แบบจำลอง Outer และ Inner พบว่า การบูรณาการภายในองค์กร การบูรณาการกับลูกค้า การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ ต้นทุน คุณภาพ นวัตกรรม และการตอบสนองอย่างรวดเร็วมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงาน ส่วนการบูรณาการภายในองค์กร การบูรณาการกับลูกค้า การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ ต้นทุน นวัตกรรม และการตอบสนองอย่างรวดเร็วมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโขทัย

คำสำคัญ: การบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม, ศักยภาพการแข่งขัน, ผลการดำเนินงาน, วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจังหวัดสสุโขทัย

¹ **หน่วยงานผู้แต่ง:** คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร 199 หมู่ 3 ต.พังโคน อ.พังโคน จ.สกลนคร 47160 โทรศัพท์ 084-742-9497 อีเมล wannida.sar@gmail.com

² **หน่วยงานผู้แต่ง:** คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร 199 หมู่ 3 ต.พังโคน อ.พังโคน จ.สกลนคร 47160 โทรศัพท์ 081-793-9515 อีเมล kkai6688@gmail.com

³ **หน่วยงานผู้แต่ง:** คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร 199 หมู่ 3 ต.พังโคน อ.พังโคน จ.สกลนคร 47160 โทรศัพท์ 085-460-0002 อีเมล chanthimar@hotmail.com

Integration of Green Supply Chain Management to Increase the Competitive Advantage of Community Enterprises in the Agricultural Products Processing Sector in SANUK Provinces Groups

Received: May 18, 2021

Revised: July 26, 2021

Accepted: November 29, 2021

Wannida Sareekham¹ Jakret Mettathamrong²

and Chanthima Phromket³

Abstract

This research aims to 1) study the integration of green supply chain management, competitive advantage, and performance of community enterprises in the agricultural products processing sector in SANUK provinces groups and 2) study the influence of integration of environmentally green supply chains and competitive potential on performance of the agricultural products processing group in SANUK province. The samples of this research are 400 entrepreneurs of community enterprises in the agricultural products processing sector in SANUK provinces groups that consisted of Sakon Nakhon, Nakhon Phanom and Mukdahan province. The instruments are questionnaires and data analysis using the PLS-SEM method. The research result found that 1) the integration of environmentally green supply chains, competitive advantage, and performance of community enterprises in the agricultural products processing sector in SANUK provinces groups consisted of an integration in the organization, customers, suppliers, cost, quality, innovation, and quick response and 2) the results of the Outer and Inner model found that the integration in the organization, customers, suppliers, cost, quality, innovation, and quick response have a direct effect on performance. In addition, the integration in the organization, customers, suppliers, cost, innovation and quick response have an indirect effect to the performance of environmentally green supply in the agricultural products processing sector in SANUK provinces groups.

Keywords: Green supply chain integration, Competitive advantage, Performance, SANUK community enterprises group

¹ **Affiliation:** Faculty of Industry and Technology, Rajamangala University of Technology Isan Sakonnakhon Campus 199 Moo 3 Phangkhn Sub-district, Phangkhn District, Sakonnakhon 47160 Tel .084-742-9497 Email. wannida.sar@gmail.com

² **Affiliation:** Faculty of Industry and Technology, Rajamangala University of Technology Isan Sakonnakhon Campus 199 Moo 3 Phangkhn Sub-district, Phangkhn District, Sakonnakhon 47160 Tel. 081-793-9515 Email. kkai6688@gmail.com

³ **Affiliation:** Faculty of Industry and Technology, Rajamangala University of Technology Isan Sakonnakhon Campus 199 Moo 3 Phangkhn Sub-district, Phangkhn District, Sakonnakhon 47160 Tel. 085-460-0002 Email. chanthimar@hotmail.com

บทนำ (Introduction)

การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นกระแสที่ผู้คนให้ความสนใจ ทำให้การดำเนินกิจการของผู้ประกอบการในปัจจุบันส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งถือเป็นแนวคิดหนึ่งในการสร้างความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญจากประสิทธิภาพประสิทธิผลขององค์กรที่สามารถเรียนรู้จากสภาพแวดล้อม สถานการณ์ แนวคิด เทคนิค รูปแบบการดำเนินงาน และเทคโนโลยีต่างๆจากภายนอก (วสุธิดา นักเกษม และธีระวัฒน์ จันทิก, 2562) สิ่งที่น่าสนใจและเป็นแนวโน้มในการดำเนินงานของผู้ประกอบการนั้นไม่ได้อยู่ที่การให้ความสนใจในเรื่องการลงทุนเพียงอย่างเดียว แต่ต้องหันมาให้ความสำคัญกับแนวทางการบริหารธุรกิจรูปแบบใหม่ที่เน้นการเป็นมิตรต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เพราะเป็นการช่วยลดผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังช่วยให้ผู้ประกอบการประหยัดและลดค่าใช้จ่ายในระยะยาวได้อีกด้วย (สายพิน ปั่นทอง และไชนันท์ ปัญญาศิริ, 2561) และจากกระแสเกี่ยวกับการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่ได้ขยายวงกว้างขึ้น ส่งผลให้พฤติกรรมของผู้บริโภคสมัยใหม่เริ่มแสวงหาและเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เมื่อผู้บริโภคมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิต ดังนั้นในด้านผู้ประกอบการก็ต้องสนองตอบต่อความต้องการของผู้บริโภคดังกล่าว รูปแบบการดำเนินธุรกิจจึงเน้นการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นมากมายตามมา (อกนิษฐ์ ชัยเฉลิมศักดิ์ และคณะ, 2559)

หนึ่งแนวคิดสำคัญในการดำเนินธุรกิจที่มุ่งหวังให้เกิดความร่วมมือกันตลอดโซ่อุปทานในการทำกิจกรรมทางธุรกิจที่เน้นการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น คือแนวคิดการบูรณาการโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ถือเป็นกลยุทธ์ที่มีความสำคัญในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันและผล การดำเนินงานขององค์กรให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งได้มีการพัฒนารูปแบบและระบบการจัดการอย่างต่อเนื่องหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดการเพื่อบริหารจัดการต้นทุน ด้านการจัดการเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า และการจัดการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมิติด้านการบริหารจัดการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งยังเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบัน เป็นแนวทางการพัฒนาธุรกิจที่ได้รับการสนใจทั้งในระดับองค์กรหรือธุรกิจและระดับอุตสาหกรรม รวมถึงระดับชาติ ซึ่งภาครัฐเองได้มีบทบาทและเข้ามาส่งเสริมและร่วมรณรงค์มากขึ้น และนอกจากนี้แล้วในการดำเนินงานของธุรกิจต่างๆ มีหลายส่วนที่มีความเกี่ยวข้องหรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจึงทำให้เกิดแนวคิดการบริหารจัดการโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green supply chain management) ที่มุ่งพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานในกิจกรรมโลจิสติกส์และโซ่อุปทานที่มีการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป ซึ่ง ทำนอง ชิดชอบ และนลิน เพียรทอง (2561) กล่าวว่า การจัดการโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจะเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่จะช่วยผู้ประกอบการในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ สามารถเพิ่ม

4 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสนุก

ศักยภาพทางการแข่งขัน ช่วยลดต้นทุนรวมในการดำเนินงานของธุรกิจและที่สำคัญมีส่วนช่วยในการลดปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้ธุรกิจสามารถแข่งขันและดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการบูรณาห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมพบว่าการศึกษาในแนวคิดดังกล่าวยังมีน้อย จากหลักฐานเชิงประจักษ์ทางด้านวิชาการและงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมนั้นมีอิทธิพลและมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับศักยภาพในการแข่งขัน แต่ยังไม่มีการศึกษาว่าองค์ประกอบของการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมใดบ้างที่มีผลต่อศักยภาพในการแข่งขัน อย่างไรก็ตามการศึกษาประเด็นดังกล่าวที่ผ่านมายังมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้ได้รับคำตอบไม่สมบูรณ์ว่าการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อศักยภาพในการแข่งขันและผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการ ดังนั้นการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมย่อมส่งผลต่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการที่ต่างกันออกไป จึงเป็นการค้นหาคำตอบที่ยังไม่สมบูรณ์ของงานวิจัยที่ผ่านมา โดยผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนทางในการพัฒนาการดำเนินงานธุรกิจ การสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการ สร้างกลยุทธ์การแข่งขันทั้งด้านการลดต้นทุนและสร้างความแตกต่างให้กับผู้ประกอบการ รวมไปถึงการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนสามารถแข่งขันกับคู่แข่งรายอื่นได้ ทำให้ธุรกิจมีความเข้มแข็งและเจริญเติบโตต่อไปในอนาคตได้อย่างยั่งยืน ส่งผลคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดในอนาคต

กลุ่มสนุก (SANUK) คือ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (The office of strategy management: Upper North-Eastern provincial cluster 2) ประกอบด้วย จังหวัด สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร มีเป้าหมายเพื่อพัฒนากลุ่มจังหวัดโดยประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการแบบบูรณาการในด้านการท่องเที่ยว การเกษตร และการค้า การลงทุน เพื่อเพิ่มขนาดเศรษฐกิจและรายได้ของประชาชนในกลุ่มจังหวัด ขยายตัวทางเศรษฐกิจและรายได้ของประชาชน ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนกลุ่มจังหวัด ดังนี้ 1) การสร้างความสามารถในการแข่งขัน: การเกษตรสร้างมูลค่า พืชเกษตรเขตร้อน สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว และพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ 2) การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม: ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม พัฒนาระบบบริหารจัดการสุขภาพ มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย สร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมและชุมชน และเพิ่มขีดความสามารถและสร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาให้กับชุมชน และ 3) การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม: มุ่งเน้นการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจให้เติบโตและมีความเป็นธรรม ความสมดุลของฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี การศึกษาการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูป

ผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสนุก จึงเป็นการศึกษาผลกระทบของการบูรณาการการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสนุกส่งผลต่อผลการดำเนินงานได้อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย (Objective)

1. เพื่อศึกษาการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ศักยภาพในการแข่งขัน และผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสนุก
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่มีต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสนุก
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของศักยภาพในการแข่งขันที่มีต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสนุก

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

แนวคิดการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวคิดการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green supply chain integration) เป็นแนวคิดที่ถูกต่อยอดจากแนวคิดการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งหวังให้เกิดความร่วมมือกันตลอดห่วงโซ่อุปทานในการทำกิจกรรมทางธุรกิจที่ต้องพิจารณาสิ่งแวดล้อมและกลยุทธ์ในห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มุ่งเน้นยกระดับประสิทธิภาพในห่วงโซ่อุปทานและในองค์กรให้สูงขึ้นในต้นทุนที่ต่ำ ถือเป็นกลยุทธ์ที่มีความสำคัญที่ช่วยเพิ่มศักยภาพการแข่งขันและผลการดำเนินงานขององค์กรให้ดียิ่งขึ้น การบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นการพัฒนากลยุทธ์ความร่วมมือระหว่างองค์กรและคู่ค้าในห่วงโซ่อุปทานเพื่อชี้แนะแนวทางปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและระหว่างองค์กร ซึ่งเกี่ยวข้องกับความร่วมมือ 2 ส่วน คือความร่วมมือระหว่างองค์กรหรือภายนอกองค์กร (Green external integration) ได้แก่ การบูรณาการกับลูกค้า (Green customer integration) และการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (Green supplier integration) และภายในองค์กร (Green internal integration) การร่วมมือทั้ง 2 ส่วน ที่มีต่อผลิตภัณฑ์/บริการ ข้อมูลทุนและการตัดสินใจ เพื่อเป้าหมายสูงสุดในการมอบคุณค่าสูงสุดแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายของผู้ผลิต (Yongtao et al., 2017)

องค์ประกอบการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การบูรณาการกับลูกค้า การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ และการบูรณาการภายใน (Cao et al., 2015; Cheng, 2016; Zhao et al., 2013) การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ในระหว่างการจัดหาและดำเนินการขั้นต้นโดยการเลือกซัพพลายเออร์ที่มีการปฏิบัติตามข้อกำหนดการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (Lee & Kim, 2011)

การบูรณาการกับลูกค้ารักษาความสัมพันธ์เชิงบวกและร่วมมือกับลูกค้าปลายน้ำเพื่อให้มั่นใจว่าการผลิต การจัดจำหน่ายและการตลาดเป็นไปตามกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม (Vachon & Klassen, 2008) การบูรณาการภายในที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างความร่วมมือข้ามแผนกในการอำนวยความสะดวกให้พนักงานมีส่วนร่วมในการริเริ่มด้านสิ่งแวดล้อมและพัฒนาขีดความสามารถด้านสิ่งแวดล้อม (Wu et al., 2012) นอกเหนือจากการบูรณาการซัพพลายเออร์และลูกค้าแล้ว ผู้ผลิตยังต้องบูรณาการภายในเพื่อเพิ่มการปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร การกระทำของผู้ประกอบการขึ้นอยู่กับความสามารถในการซึมซับซึ่งเป็นความสามารถในการสำรวจการรับรู้และใช้ความรู้ใหม่ที่มีคุณค่า (Cohen & Levinthal, 1990) กลไกการจัดการของการบูรณาการภายในรวมถึงกลไกการรวมสังคมและระบบการเรียนรู้ขององค์กร (Gluch et al., 2009; Zhu et al., 2008) การสนับสนุนด้านการจัดการและการสื่อสารภายในซึ่งสามารถกระตุ้นให้พนักงานเพิ่มการมีส่วนร่วมในการริเริ่มด้านสิ่งแวดล้อม (Gluch et al., 2009) โดยเน้นการพัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องซึ่งสามารถช่วยในการพัฒนาขีดความสามารถด้านสิ่งแวดล้อม (Zhu et al., 2008) การประสานการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างคู่ค้าในห่วงโซ่อุปทานนั้นคือการร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมโดยการทำงานร่วมกันกับพันธมิตรในห่วงโซ่อุปทานสามารถคาดการณ์ได้ว่าจะมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อกิจกรรมความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม (Canning & Hanmer-Lloyd, 2001) ดังนั้น การบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจึงถือได้ว่าเป็น "แนวคิดใหม่เมื่อองค์การพัฒนาแนวทางในการบูรณาการเชิงกลยุทธ์กับซัพพลายเออร์ ลูกค้า และกระบวนการภายในโลจิสติกส์และเทคโนโลยีเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม" โดยการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่ประสบความสำเร็จจะช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของห่วงโซ่อุปทาน (Zhu et al., 2013)

แนวคิดศักยภาพในการแข่งขัน

ศักยภาพการในแข่งขัน คือการสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน สามารถทำได้ด้วยการสร้างความแตกต่างในสินค้าและบริการในสินค้าและบริการให้มากขึ้นเพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์บางอย่างของผลิตภัณฑ์ให้ปรากฏในสายตาของลูกค้า ที่ดึงดูดความสนใจและพร้อมที่จะจ่ายเงินซื้อในราคาพิเศษ บางบริษัทใช้วิธีการเน้นต้นทุนต่ำเพื่อขายผลิตภัณฑ์ราคาถูก ซึ่งทั้งสองอย่างได้รับผลสำเร็จและเป็นที่นิยมมากในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา ส่วนอีกวิธีหนึ่งที่หันมาใช้กันในปัจจุบัน คือการตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้รวดเร็วกว่า บริษัทใดที่มีความได้เปรียบด้านความเร็วจะประสบความสำเร็จและอยู่รอด นอกจากนี้ศักยภาพการในแข่งขันอาจทำได้ด้วยการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) สร้างนวัตกรรมใหม่ๆ (Innovation) ขึ้นในองค์กร (พิบูล ติปะปาล และธนวัฒน์ ติปะปาล, 2559) การจัดการเพื่อเพิ่มศักยภาพการในแข่งขันให้กิจการสามารถเอาชนะคู่แข่งและอยู่รอดได้ องค์กรต้องสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้เหนือกว่าคู่แข่ง ซึ่งหมายความว่าองค์กรจะต้องสร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่าให้กับลูกค้าได้ดีกว่าคู่แข่ง การทำจะทำได้ดีกว่าในสายตาลูกค้า การเพิ่ม

ศักยภาพการในแข่งขัน เกิดจาก 4 ปัจจัย คือ 1) ประสิทธิภาพต้นทุน 2) คุณภาพ 3) นวัตกรรม และ 4) การตอบสนองความต้องการของลูกค้า (พัชสิริ ชมภูคำ, 2552; Charles & Gareth, 2009) ปัจจัยดังกล่าวนี้ทำให้องค์การสามารถสร้างความสามารถในการแข่งขันและรักษาให้คงอยู่อย่างต่อเนื่องได้ ทั้งในการสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ที่นำเสนอเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างพึงพอใจ และช่วยลดต้นทุนในการดำเนินงานขององค์กรได้ เพื่อให้มีผลการดำเนินงานที่เหนือกว่าคู่แข่งนั้นยังไม่มีเพียงพอ องค์กรมีความได้เปรียบในการแข่งขันให้ยั่งยืนได้ก็เมื่อองค์กรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร

ดังนั้นจากการทบทวนวรรณกรรม ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย การบูรณาการภายในองค์กร (INTER) การบูรณาการกับลูกค้า (CUSTO) การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (SUPPL) ต้นทุน (COST) คุณภาพ (QUALI) นวัตกรรม (INNOV) และการตอบสนองอย่างรวดเร็ว (QUICK) และผลการดำเนินงาน (PERFO) จากภาพที่ 1 ตามกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

1. การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (SUPPL) ต้นทุน (COST) นวัตกรรม (INNOV) การตอบสนองอย่างรวดเร็ว (QUICK) และคุณภาพ (QUALI) มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุ่ง (PERFO) ตามเส้นสมมติฐานจากภาพกรอบวิจัย H13 H15 H17 H19 H20 ซึ่งกิจกรรมการบูรณาการโซ่อุปทานสีเขียวมีผลในเชิงบวกต่อการดำเนินงานอย่างยั่งยืนในบริษัทน้ำมันและก๊าซ โดยการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ ลูกค้า และเทคโนโลยี มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (Setyadi, 2019) และการเพิ่มศักยภาพการในแข่งขันเพื่อให้มีผลการดำเนินงานที่ดีเกิดจาก 4 ปัจจัย คือ (พัชสิริ ชมภูคำ, 2552; Charles & Gareth, 2009) 1) ประสิทธิภาพต้นทุน 2) คุณภาพ 3) นวัตกรรม และ 4) การตอบสนองความต้องการของลูกค้า และการบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่คุณค่าและความสามารถในการแข่งขันนวัตกรรมกับผลการดำเนินงานของกิจการ ได้แก่ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมกระบวนการ นวัตกรรมการจัดการ และนวัตกรรมการตลาด และพบว่าการกระจายสินค้ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานโดยผ่านความสามารถเชิงนวัตกรรมมากที่สุด (อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์ และคณะ, 2559)

2. การบูรณาการภายในองค์กร (INTER) การบูรณาการกับลูกค้า (CUSTO) และการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (SUPPL) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุ่งผ่านต้นทุน (COST) ตามเส้นสมมติฐานจากภาพกรอบวิจัย H1 H5 H9 ซึ่งแรงขับเคลื่อนภายในสำหรับโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอย่างมีความรับผิดชอบและมีจริยธรรมของทีมงานและผู้บริหารระดับสูง แรงขับเคลื่อนภายในองค์กรของโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ปัจจัยทางด้านผู้นำในองค์กร แรงจูงใจทางเศรษฐกิจ และกลยุทธ์ในการกระตุ้นภายใน (Walker et al., 2008) นอกจากนี้ยังต้องใช้เทคโนโลยี

8 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสกลนคร

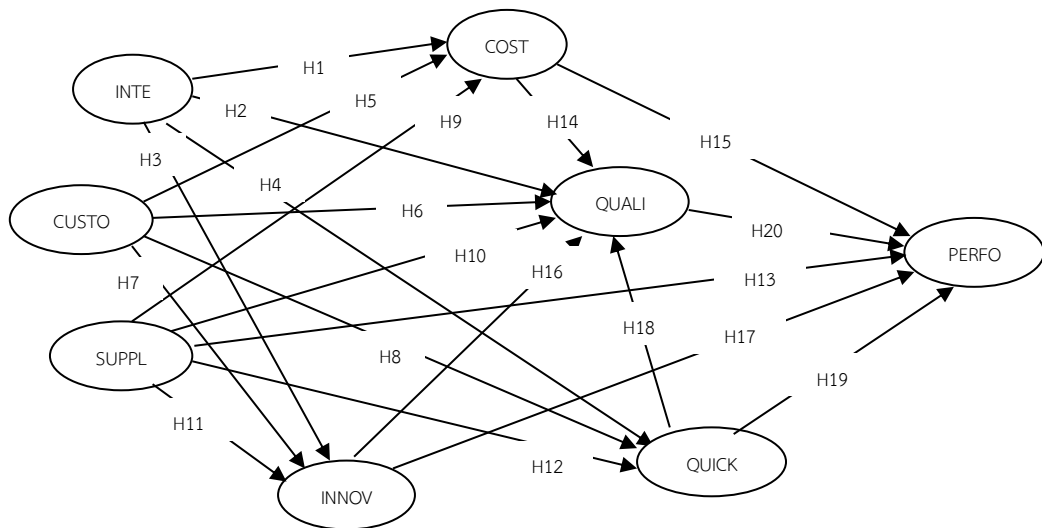
สนับสนุนเพิ่มเติมสำหรับการจัดตั้งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อลดค่าใช้จ่ายและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมโดยมีต้นทุนต่ำ (Zhu & Sarkis, 2007)

3. การบูรณาการภายในองค์กร (INTER) การบูรณาการกับลูกค้า (CUSTO) และการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (SUPPL) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสกลนครผ่านนวัตกรรม (INNOV) ตามเส้นสมมติฐานจากภาพกรอบวิจัย H3 H7 H11 ซึ่งการบูรณาการห่วงโซ่อุปทาน ประกอบไปด้วย การบูรณาการ ภายในและการบูรณาการภายนอก (Cao et al., 2015) และการมีคุณภาพที่เหนือกว่าสามารถนำไปสู่การมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น หรือนวัตกรรมจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ คุณภาพ และการตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ (พิบูล ฑีปะปาล และธนวัฒน์ ฑีปะปาล, 2559)

4. การบูรณาการภายในองค์กร (INTER) การบูรณาการกับลูกค้า (CUSTO) และการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (SUPPL) ต้นทุน (COST) นวัตกรรม (INNOV) และการตอบสนองอย่างรวดเร็ว (QUICK) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสกลนครผ่านคุณภาพ (QUALI) ตามเส้นสมมติฐานจากภาพกรอบวิจัย H2 H6 H10 H14 H16 H18 ซึ่งการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ และการบูรณาการภายในมีอิทธิพลต่อคุณภาพการบริการในโรงพยาบาล (ฉัตรชัย เหล่าเขตการณ์ และวรพล วัฒนานนท์, 2561) และการดำเนินการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมของซัพพลายเออร์ (Chiou et al., 2011)

5. การบูรณาการภายในองค์กร (INTER) การบูรณาการกับลูกค้า (CUSTO) และการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (SUPPL) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสกลนครผ่านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว (QUICK) ตามเส้นสมมติฐานจากภาพกรอบวิจัย H4 H8 H12 โดยที่ Flynn et al. (2010) กล่าวถึงผลลัพธ์จากความสามารถในการจัดการห่วงโซ่อุปทานเพื่อสิ่งแวดล้อมไม่เพียงแต่ทำให้องค์กรเกิดการตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แต่ยังช่วยให้เกิดการปรับปรุงผลการดำเนินงานทางธุรกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจได้ และการสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน สามารถทำได้ด้วยการสร้างความแตกต่างในสินค้าและบริการในสินค้าและบริการให้มากขึ้นเพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์บางอย่างของผลิตภัณฑ์ให้ปรากฏในสายตาของลูกค้าที่ดึงดูดความสนใจและพร้อมที่จะจ่ายเงินซื้อในราคาพิเศษ บางบริษัทใช้วิธีการเน้นต้นทุนต่ำเพื่อขายผลิตภัณฑ์ราคาถูก ซึ่งทั้งสองอย่างได้รับผลสำเร็จและเป็นที่นิยมมากในช่วงที่ผ่านมา ส่วนอีกวิธีหนึ่งที่หันมาใช้กันในปัจจุบัน คือ การตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้รวดเร็วกว่า บริษัทใดที่มีความได้เปรียบด้านความเร็วจะประสบความสำเร็จและอยู่รอด นอกจากนี้ การสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันอาจทำได้ด้วยการพัฒนาบุคลากร เพื่อจุดประกายความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ (Innovation) ขึ้นในองค์กร (พิบูล ฑีปะปาล และธนวัฒน์ ฑีปะปาล, 2559)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

สมมติฐาน

1. การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (SUPPL) ต้นทุน (COST) นวัตกรรม (INNOV) การตอบสนองอย่างรวดเร็ว (QUICK) และคุณภาพ (QUALI) มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโข (PERFO) ตามเส้นสมมติฐานจากภาพกรอบวิจัย H13 H15 H17 H19

2. การบูรณาการภายในองค์กร (INTER) การบูรณาการกับลูกค้า (CUSTO) และการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (SUPPL) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโขผ่านต้นทุน (COST) ตามเส้นสมมติฐานจากภาพกรอบวิจัย H1 H5 H9

3. การบูรณาการภายในองค์กร (INTER) การบูรณาการกับลูกค้า (CUSTO) และการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (SUPPL) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโขผ่านนวัตกรรม (INNOV) ตามเส้นสมมติฐานจากภาพกรอบวิจัย H3 H7 H11

4. การบูรณาการภายในองค์กร (INTER) การบูรณาการกับลูกค้า (CUSTO) และการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (SUPPL) ต้นทุน (COST) นวัตกรรม (INNOV) และการตอบสนองอย่างรวดเร็ว (QUICK) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโขผ่านคุณภาพ (QUALI) ตามเส้นสมมติฐานจากภาพกรอบวิจัย H2 H6 H10 H14 H16 H18

5. การบูรณาการภายในองค์กร (INTER) การบูรณาการกับลูกค้า (CUSTO) และการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (SUPPL) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโขทัยผ่านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว (QUICK) ตามเส้นสมมติฐานจากภาพกรอบวิจัย H4 H8 H12

ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology)

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้คือ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโขทัย ประกอบด้วยจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร จำนวน 4,477 ราย กำหนดความน่าจะเป็นของประชากรเท่ากับ 0.05 ระดับนัยยะสำคัญที่ 0.05 ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) อย่างมีสัดส่วนเพื่อให้ได้ตัวแทนในแต่ละพื้นที่ แบ่งเป็น จังหวัดสกลนคร 216 ตัวอย่าง จังหวัดนครพนม 123 ตัวอย่าง และจังหวัดมุกดาหาร 61 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามซึ่งพัฒนาขึ้นให้สอดคล้องครอบคลุมกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย ปรับปรุงมาจาก Antonius (2019), Wu (2013) และ Yongtao et al. (2017) เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพในการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชน และตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในจังหวัดสกลนคร จำนวน 30 ราย ดำเนินการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.814-0.956

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการ PLS-SEM ซึ่งเป็นการวัดและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่สังเกตได้ในแต่ละตัวแปรกับตัวแปรแฝงแบบ Reflective ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม ADANCO โดยในครั้งนี้จะเป็นการวิเคราะห์แบบจำลอง Outer และ Inner ซึ่งการวิเคราะห์แบบจำลอง Outer เพื่อต้องการหาความเชื่อมั่นของโมเดลด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ทั้งภายใน (Inner) และภายนอก (Outer) เป็นการยืนยันความเชื่อมั่นว่าโมเดลมีระดับความเชื่อมั่นสูงโดยพิจารณาจากค่า Loading > 0.05 (Fornell & Larcker, 1981) ค่า AVE (Average variance extracted) > 0.05 (Fornell & Larcker, 1981; Hair et al., 2011) ค่า P_A (Dijkstra-Henseler's

$\rho > 0.70$ (Henseler et al., 2009; Nunnally & Bernstein, 1994) ค่า P_c (Jöreskog's ρ) > 0.70 (Nunnally, 1978) ค่า Cronbach's $\alpha > 0.70$ (Hair et al., 2011; Nunnally, 1978) ค่า Discriminant validity: Fornell-Larcker $> (\text{AVE})^2$ (Fornell & Larcker, 1981) และค่า Discriminant validity: Heterotrait-Monotrait ratio of correlation (HTMT) < 1 (Teo et al., 2008)

การวิเคราะห์แบบจำลอง Inner ผู้วิจัยพิจารณาจากค่า Coefficient of determination R^2 โดยพิจารณาให้ 0.25 มีขนาดเล็ก 0.50 มีขนาดกลาง และ 0.75 มีขนาดใหญ่ (Hair et al., 2011) ค่า Predictive relevance, Q^2 ต้องมีค่า > 0 (Götz et al., 2010; Henseler et al., 2009) ค่า Effect Size, f^2 พิจารณาให้ 0.02 มีขนาดเล็ก 0.15 มีขนาดกลาง และ 0.35 มีขนาดใหญ่ (Cohen et al., 2013) และค่า Path Coefficient พิจารณาจาก ขนาด เครื่องหมาย และ p -value (Hair et al., 2010)

ผลการศึกษา (Findings)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 59.00 ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 36.25 สถานภาพส่วนใหญ่สมรส ร้อยละ 72.75 การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ประถมศึกษาร้อยละ 36.00 ส่วนใหญ่แล้วมีรายได้เฉลี่ย 10,000-20,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 48.00 ที่มาของทุนในการประกอบกิจการมาจากหน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ 27.75 ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก 11-20 คน ร้อยละ 33.25 ระยะเวลาในการดำเนินงานส่วนใหญ่ 5-10 ปี ร้อยละ 43.25

ผลการศึกษาการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ศักยภาพในการแข่งขัน และผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโขทัย ประกอบด้วย 1) การบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโขทัย ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยการบูรณาการภายในองค์กรมีค่าเฉลี่ย 3.914 การบูรณาการกับลูกค้ามีค่าเฉลี่ย 3.910 และการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ 3.516 ซึ่งทุกค่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ 2) ศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโขทัย ประกอบด้วยปัจจัยต้นทุนค่าเฉลี่ย 3.956 คุณภาพค่าเฉลี่ย 3.851 นวัตกรรมค่าเฉลี่ย 3.769 และการตอบสนองอย่างรวดเร็วค่าเฉลี่ย 3.747 ซึ่งทุกค่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ 3) ผลการศึกษานิติสัมพันธ์ที่มีต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโขทัย ดังแสดงจากตารางที่ 1 แสดงค่าสถิติของแบบจำลองการวัด

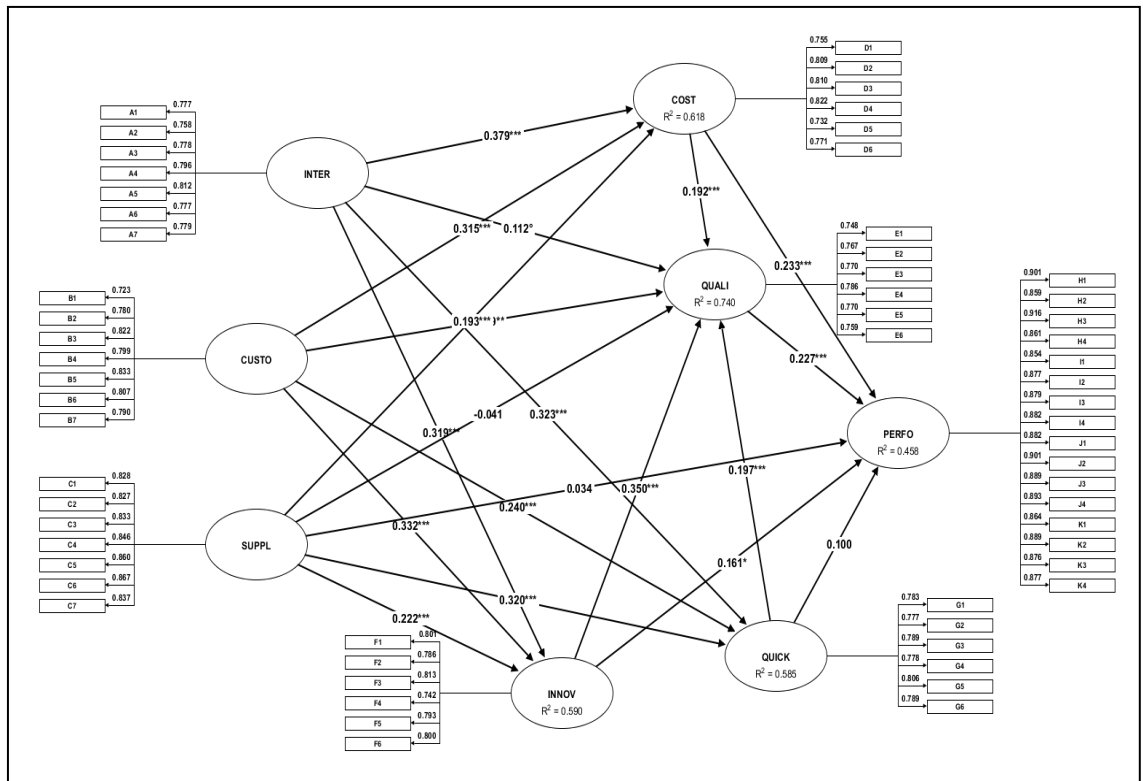
ตารางที่ 1 ค่าสถิติของแบบจำลองการวัด

ตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้	Loading	AVE	Dijkstra-Henseler's rho (ρ_A)	Jöreskog's rho (ρ_C)	Cronbach's Alpha (α)
การบูรณาการภายในองค์กร (INTER)	0.757-0.811	0.612	0.895	0.917	0.894
การบูรณาการกับลูกค้า (CUSTO)	0.722-0.832	0.630	0.902	0.922	0.901
การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (SUPPL)	0.826-0.866	0.710	0.932	0.944	0.932
ต้นทุน (COST)	0.731-0.822	0.614	0.875	0.905	0.873
คุณภาพ (QUALI)	0.747-0.785	0.587	0.859	0.895	0.859
นวัตกรรม (INNOV)	0.742-0.813	0.623	0.881	0.908	0.879
การตอบสนองอย่างรวดเร็ว (QUICK)	0.776-0.805	0.619	0.877	0.907	0.877
ผลการดำเนินงาน (PERFO)	0.854-0.916	0.776	0.981	0.982	0.980

จากตารางที่ 1 มีตัวแปรแฝงจำนวน 8 ตัว ดำเนินการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม ADANCO โดย Hair et al. (2010) กล่าวถึงเกณฑ์ในการวัดตัวแปรสังเกตได้ต้องมีค่าน้ำหนักมากกว่า 0.70 ขึ้นไป จากการตรวจสอบค่าน้ำหนักจากตารางที่ 1 มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง 0.722 – 0.916 ทุกตัวแปรมีค่ามากกว่า 0.70 ขั้นตอนแรกของการวิเคราะห์ PLS-SEM เป็นการทดสอบแบบจำลองการวัดว่ามีความเชื่อถือได้ และมีความตรงเชิงจำแนกหรือไม่ วิธีการวัดจะพิจารณาจากค่าน้ำหนักของตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัวต้องมีค่ามากกว่า 0.70 รวมถึงค่า AVE, Dijkstra-Henseler's rho (ρ_A), Jöreskog's rho (ρ_C) และ Cronbach's alpha โดยที่ AVE ควรมีค่ามากกว่า 0.50 (Hair et al., 2010) จากตารางที่ 1 แบบจำลองการวัดของตัวแปรแฝงมีค่าระหว่าง 0.587-0.776 ซึ่งทุกตัวมีค่ามากกว่า 0.50 หมายความว่า ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรแฝง เมื่อเทียบกับความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนในการวัด และค่า Dijkstra-Henseler's rho (ρ_A) ของตัวแปรแฝงทุกตัวมีค่าระหว่าง 0.859 – 0.981 ค่า Jöreskog's rho (ρ_C) มีค่าระหว่าง 0.895-0.982 และค่า Cronbach's alpha มีค่าระหว่าง 0.859-0.980 โดยที่เกณฑ์ทั้งสามค่านี้ควรมากกว่า 0.70 ขึ้นไป (Hair et al., 2010; Henseler et al., 2016; Bagozzi & Yi, 1988)

ค่าความตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity) ของแต่ละโครงสร้าง (ตัวแปรแฝง) แสดงเมทริกซ์ค่า AVE ตามเส้นทแยงมุม และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรแฝง โดยที่ Fornell and Larcker (1981) กล่าวถึงเกณฑ์ในการพิจารณาค่า $(AVE)^2$ ในแต่ละตัวแปรแฝงควรมากกว่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง จากการพิจารณา มีค่าอยู่ระหว่าง 0.587-0.776 ซึ่งเป็นค่าที่มากกว่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง แสดงถึงโมเดลมีความตรงเชิงจำแนก การตรวจสอบ Heterotrait-Monotrait ratio of correlations (HTMT) ซึ่ง Henseler et al. (2016) เสนอว่า การวัดความตรงเชิงจำแนกต้องมีค่าน้อยกว่า 1 จากการพิจารณาตัวแปรทุกตัวมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงถึงมีความตรงเชิงจำแนก

ภาพที่ 2 โมเดลการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุก

จากภาพที่ 2 พบว่าในตัวอย่างโมเดลโครงสร้างหรือตัวแปรแฝง คำนวณน้ำหนักของตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัวมีค่าน้ำหนัก (Loading) ทุกค่าสูงกว่า 0.70 ซึ่งมีตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 61 ค่า จากค่าสถิติต่างๆ สามารถบ่งชี้ได้ว่าแบบจำลองการวัดหรือ Outer model ทุกโครงสร้างมีความน่าเชื่อถือได้และสามารถนำไปแปลผลได้ การวิเคราะห์ Inner model พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path coefficient) เป็นหลัก โดยเป็นค่าของผลกระทบทางตรง (Direct effect) จากการนำเสนอในภาพที่ 2 ซึ่งเป็นค่าเดียวกันกับที่นำไปทดสอบสมมติฐาน ผลกระทบทางอ้อม (Indirect effect) และผลกระทบรวม (Total effect) การพิจารณาค่าผลกระทบทางตรงและทางอ้อม จากภาพที่ 2 ค่า R² ของตัวแปรแฝงมีจำนวน 8 ตัว ผลกระทบขนาดกลางและขนาดใหญ่

การทดสอบสมมติฐานซึ่งยอมรับทุกสมมติฐานว่ามีอิทธิพลต่อกัน 1) การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (SUPPL) ต้นทุน (COST) นวัตกรรม (INNOV) การตอบสนองอย่างรวดเร็ว (QUICK) และคุณภาพ (QUALI) มีอิทธิพลทางตรง 2) การบูรณาการภายในองค์กร (INTER) การบูรณาการกับลูกค้า (CUSTO) และการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (SUPPL) มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านต้นทุน (COST)

14 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโขทัย

3) การบูรณาการภายในองค์กร (INTER) การบูรณาการกับลูกค้า (CUSTO) และการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (SUPPL) มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านนวัตกรรม (INNOV) 4) การบูรณาการภายในองค์กร (INTER) การบูรณาการกับลูกค้า (CUSTO) และการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (SUPPL) ต้นทุน (COST) นวัตกรรม (INNOV) และการตอบสนองอย่างรวดเร็ว (QUICK) มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านคุณภาพ (QUALI) และ 5) การบูรณาการภายในองค์กร (INTER) การบูรณาการกับลูกค้า (CUSTO) และการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ (SUPPL) มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว (QUICK)

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย การบูรณาการภายในองค์กร การบูรณาการกับลูกค้า การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ ต้นทุน คุณภาพ นวัตกรรม และการตอบสนองอย่างรวดเร็วมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงาน นอกจากนี้แล้วการบูรณาการภายในองค์กร การบูรณาการกับลูกค้า การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ ต้นทุน นวัตกรรม และการตอบสนองอย่างรวดเร็วมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโขทัย

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ (Discussion and Recommendation)

1. ผลศึกษาการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ศักยภาพในการแข่งขัน และผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโขทัย ซึ่งการบูรณาการภายในองค์กร เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในช่วยให้องค์กรมีประสิทธิภาพยกระดับประสิทธิภาพในห่วงโซ่อุปทาน เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและผลการดำเนินงานขององค์กรให้ดีขึ้น สอดคล้องกับ ปรียาดี ผลอนอก และธนัญญ์ตฤณ บุญนาค (2560) กล่าวถึง หนึ่งในตัวแปรย่อยของการร่วมแรงร่วมใจในห่วงโซ่อุปทาน คือ การแบ่งปันข้อมูลภายในสมาชิกห่วงโซ่อุปทาน ความเชื่อมโยงภายในห่วงโซ่อุปทานและความไว้วางใจในสมาชิกห่วงโซ่อุปทาน โดยมีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยนี้ที่กล่าวถึงความสำคัญของภายใน การจัดการภายในกับกลุ่มสมาชิกในองค์กร สอดคล้องกับ Rubera and Kirca (2012) กล่าวว่าผลการดำเนินงานภายในขององค์กรยังสะท้อนนัยสำคัญต่างๆ ในการวัดความสำเร็จขององค์กร เช่น ความสำเร็จของผลิตภัณฑ์ใหม่ สะท้อนถึงความสามารถในการปรับตัวขององค์กรที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ตรงที่การดำเนินงานภายในจะสะท้อนถึงความสำเร็จที่ดีในองค์กร สอดคล้องกับ จักรเศร เมตตะธำรงค์ และคณะ (2564) กล่าวถึง การบริหารจัดการกลุ่มส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรด้วยการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในห่วงโซ่อุปทาน คล้ายคลึงในส่วนของการบริหารจัดการภายในจะเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันเป็นผลให้เกิดความสำเร็จ

การบูรณาการกับลูกค้า ลูกค้าเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่จะช่วยให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเกิดความยั่งยืนและดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Zhao and Baofeng

(2019) กล่าวถึง การบูรณาการโซ่อุปทานสีเขียวมีความแตกต่างกัน โดยการบูรณาการกับลูกค้าสีเขียว มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติทางสังคม และในองค์กรโดยมีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยนี้เพราะ หากสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าที่ดีจะทำให้มีผลเชิงบวกต่อองค์กร

การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับ Antonius (2019) พบว่า กิจกรรมการบูรณาการโซ่อุปทานสีเขียวมีผลในเชิงบวกต่อการดำเนินงานอย่างยั่งยืนในบริษัทน้ำมันและก๊าซ โดยการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ ลูกค้า และเทคโนโลยีมีผลกระทบอย่างมากต่อประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ เนื่องจากซัพพลายเออร์เป็นกิจกรรมที่จะเชื่อมโยงให้การดำเนินงานมีความราบรื่น และสอดคล้องกับ Yongtao et al. (2017) กล่าวถึง การบูรณาการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวมีความเกี่ยวข้องกับทั้งการดำเนินงานและประสิทธิภาพทางการเงิน การรวมซัพพลายเออร์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพทางการเงิน และสอดคล้องกับ ฉัตรชัย เหล่าเขตการณ์ และวรพล วัฒนานนท์ (2561) กล่าวถึง การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ และการบูรณาการภายในมีอิทธิพลต่อคุณภาพการบริการ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ การบูรณาการกับซัพพลายเออร์จะมีความเกี่ยวข้อง และดำเนินการควบคู่กับการดำเนินงานขององค์กร

ด้านต้นทุน การจัดการกับต้นทุนโดยการควบคุมให้การดำเนินการมีการลดต้นทุน หรือจำกัดต้นทุนในการดำเนินงานเพื่อผลักดันให้เกิดกำไรที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สุภัสสรา ปัญญะรัฐโรจน์ (2559) กล่าวว่า การสร้างความได้เปรียบการแข่งขันของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คือ มีการวางแผนสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยการจัดการโลจิสติกส์เพื่อให้ต้นทุนต่ำสุด และมีคุณภาพ มีการวางแผนการผลิตสินค้าเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า และสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง สอดคล้องกับ วรรณิดา สารีคำ และคณะ (2562) กล่าวถึง ผลการดำเนินของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในจังหวัดสกลนคร ซึ่งการที่กิจการมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีต้นทุนในการดำเนินงานที่ต่ำจะทำให้มีผลกำไรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน ที่กล่าวมานี้ล้วนมีความสอดคล้องกับงานวิจัยนี้เพราะการที่ผู้ประกอบการสามารถควบคุมต้นทุนในการดำเนินงานให้ต่ำลงได้จะช่วยให้เกิดผลกำไรที่สูงขึ้นตามมา

ด้านคุณภาพ เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการต้องมีและต้องใส่ใจเพื่อให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน อีกทั้งยังเป็นภาพลักษณ์ที่ดีให้กับทางกลุ่ม เพื่อให้ลูกค้าเกิดความภาคภูมิใจและหันกลับมาซื้อผลิตภัณฑ์ รวมถึงการบูรณาการและการวางแผนงานกับซัพพลายเออร์จะช่วยให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งงานวิจัยนี้ สอดคล้องกับ ฉัตรชัย เหล่าเขตการณ์ และวรพล วัฒนานนท์ (2561) พบว่า การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ และการบูรณาการภายในมีอิทธิพลต่อคุณภาพการบริการ สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ที่มีการคำนึงถึงเรื่องคุณภาพในการบูรณาการกับซัพพลายเออร์ที่ดี สอดคล้องกับ สุภัสสรา ปัญญะรัฐโรจน์ (2559) กล่าวถึง การสร้างความได้เปรียบการแข่งขันของผู้ประกอบการต้องมีการวางแผนสร้างความ

ได้เปรียบเทียบการแข่งขันโดยการจัดการโลจิสติกส์เพื่อให้ต้นทุนต่ำสุดและมีคุณภาพ มีการวางแผนการผลิตสินค้าเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า และสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง ซึ่งงานวิจัยนี้มีความคล้ายคลึงกับงานของผู้วิจัยที่ต้องมีการวางแผนในเรื่องของคุณภาพที่ดีด้วย

ด้านนวัตกรรม เป็นสิ่งที่มีส่วนช่วยให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน การบริหารโดยใช้นวัตกรรมจะทำให้เกิดผลดีต่อการดำเนินงาน และความพึงพอใจกับลูกค้าได้ โดยเฉพาะนวัตกรรมทางการสื่อสารในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสื่อสารไปกับผู้บริโภค มีความสอดคล้องกับ อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์ และคณะ (2559) พบว่าการบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่แห่งคุณค่าด้านการจัดซื้อจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การกระจายสินค้า การตลาดและการขาย และการบริการลูกค้า มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกและมีผลต่อผลการดำเนินงาน และจะเพิ่มขึ้นเมื่อผ่านความสามารถเชิงนวัตกรรม ได้แก่ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมกระบวนการ นวัตกรรมการจัดการ และนวัตกรรมการตลาด และพบว่าการกระจายสินค้ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานโดยผ่านความสามารถเชิงนวัตกรรมมากที่สุด มีความสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ตรงที่การสร้างความสามารถได้เปรียบนั้นจะต้องอาศัยนวัตกรรม ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ โดยการยกระดับเทคโนโลยี การใช้นวัตกรรมในการผลิตจะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว การตอบสนองต่อลูกค้า เป็นการสร้างความพึงพอใจสูงสุดทำให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงกลุ่มให้ดียิ่งขึ้น ปัจจัยการตอบสนองความพึงพอใจให้กับลูกค้าเป็นการสร้างความได้เปรียบเหนือคู่แข่ง ซึ่งสอดคล้องกับ Flynn et al. (2010) กล่าวว่า ความสามารถในการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวไม่เพียงแต่ทำให้กิจการเกิดการตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยังช่วยปรับปรุงผลการดำเนินงานทางธุรกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ เพราะการตอบสนองต่อความพึงพอใจจะเป็นการช่วยปรับปรุงกิจการให้ดียิ่งขึ้น

2. การบูรณาการภายในองค์กร การบูรณาการกับลูกค้า การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ ต้นทุน คุณภาพ นวัตกรรม และการตอบสนองอย่างรวดเร็วมีอิทธิพลทางตรง นอกจากนี้แล้วการบูรณาการภายในองค์กร การบูรณาการกับลูกค้า การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ ต้นทุน นวัตกรรม และการตอบสนองอย่างรวดเร็วมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสสุโขทัย โดยการศึกษาอิทธิพลครั้งนี้ จะมีอยู่หลายปัจจัยที่จะมีทั้งอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะการบูรณาการภายในองค์กร การบูรณาการกับลูกค้า การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ ต้นทุน คุณภาพ นวัตกรรม และการตอบสนองอย่างรวดเร็ว ล้วนส่งผลให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกิดการพัฒนาและบริหารจัดการกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์ และคณะ (2559) พบว่า การบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่แห่งคุณค่าด้านการจัดซื้อจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การกระจายสินค้า การตลาดและการขาย และการบริการลูกค้า

มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกและมีผลต่อผลการดำเนินงานของกิจการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (โอท็อป) กลุ่มเอในประเทศไทย และจะเพิ่มขึ้นเมื่อผ่านความสามารถเชิงนวัตกรรม ได้แก่ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมกระบวนการ นวัตกรรมการจัดการ และนวัตกรรมการตลาด และพบว่าการกระจายสินค้ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานโดยผ่านความสามารถเชิงนวัตกรรมมากที่สุด มีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยนี้ เพราะลูกค้าและการตลาดก็มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินการเหมือนกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทำนอง ชิตชอบ และนนลิน เพียรทอง (2561) กล่าวถึง โมเดลสมการโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่แสดงถึงแรงผลักดันภายนอก และแรงผลักดันภายใน การจัดการโซ่อุปทานสีเขียวที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการดำเนินธุรกิจและขณะเดียวกันแรงผลักดันภายนอกและแรงผลักดันภายใน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินธุรกิจผ่านการจัดการโซ่อุปทานสีเขียว มีความสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ เพราะการบูรณาการภายในองค์กรกับแรงผลักดันภายในต่างก็มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานทั้งสิ้น อีกทั้งการวิจัยในครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาดี ผลอนง และธนัญธรัตน์ บุญนาค (2560) กล่าวถึง ตัวแปรย่อยของการร่วมแรงร่วมใจในโซ่อุปทาน จำนวน 6 ตัวแปรย่อย ได้แก่ 1. ความได้เปรียบในการจัดซื้อจัดหา 2. ความยืดหยุ่นของโซ่อุปทาน 3. ความสัมพันธ์ระหว่างลูกค้า 4. ผู้จัดหาปัจจัยการผลิต 5. การแบ่งปันข้อมูลภายในสมาชิกโซ่อุปทาน 6. ความเชื่อมโยงภายในโซ่อุปทาน และ 7. ความไว้วางใจในสมาชิกโซ่อุปทาน มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการจัดการโซ่อุปทานผลิตภัณฑ์นมพร้อมดื่ม ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยนี้ เพราะความสัมพันธ์กับลูกค้า หรือการให้ความสำคัญกับลูกค้าล้วนแล้วแต่มีผลต่อการดำเนินงาน สอดคล้องกับ Chung-Shan et al. (2013) กล่าวถึงผลการดำเนินงานในการจัดซื้อ และการผลิตเพื่อสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและสามารถพัฒนาองค์การให้ผลการดำเนินงานทางธุรกิจเชิงบวก มีความสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ เพราะการบูรณาการกับซัพพลายเออร์หรือการดำเนินงานในการจัดซื้อที่ดีจะช่วยให้มีผลการดำเนินงานที่ดีตามไปด้วย

สรุปผล (Conclusion)

การศึกษาการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ศักยภาพในการแข่งขัน และผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วย การบูรณาการภายในองค์กร การบูรณาการกับลูกค้า การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ ต้นทุน คุณภาพ นวัตกรรม และการตอบสนองอย่างรวดเร็ว

การวิเคราะห์อิทธิพลที่มีต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสุโขทัยโดยใช้แบบจำลอง Outer model และ Inner model ซึ่งโมเดลมีความเที่ยงตรงและมีความน่าเชื่อถือได้ ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อม มีดังนี้ การบูรณาการภายในองค์กร การบูรณาการกับลูกค้า การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ ต้นทุน คุณภาพ นวัตกรรม

18 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสุโขทัย

และการตอบสนองอย่างรวดเร็วมีอิทธิพลทางตรง นอกจากนี้แล้วการบูรณาการภายในองค์กร การบูรณาการกับลูกค้า การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ ต้นทุน นวัตกรรม และการตอบสนองอย่างรวดเร็วมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสุโขทัย

ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้

1. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสุโขทัยควรมีการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กรในการทำกิจกรรมทางธุรกิจที่มุ่งเน้นการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ได้แก่ การบูรณาการกับซัพพลายเออร์ การบูรณาการกับลูกค้า เพื่อเป้าหมายสูงสุดในการส่งมอบคุณค่าสูงสุดแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย ยกย่องประสิทธิภาพการดำเนินงานในห่วงโซ่อุปทานให้สูงขึ้น ซึ่งถือเป็นกลยุทธ์ที่มีความสำคัญในการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและผลการดำเนินงานขององค์กรที่ดีตามไปด้วย

2. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในกลุ่มจังหวัดสุโขทัยควรให้ความสำคัญกับการบูรณาการภายในองค์กรในการทำกิจกรรมทางธุรกิจที่มุ่งเน้นการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น สนับสนุนด้านการจัดการและการสื่อสารภายในองค์กร ซึ่งสามารถกระตุ้นให้พนักงานมีส่วนร่วมในการพัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาขีดความสามารถและส่งผลให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกิดการบริหารจัดการกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลต่อศักยภาพในการแข่งขันและผลการดำเนินงานขององค์กรที่ดีตามไปด้วย

ข้อจำกัดและงานวิจัยในอนาคต (Limitation and Future Research)

1) ควรมีการวิจัยผลกระทบการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการกลุ่มอื่นเพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาปรับปรุงเพิ่มศักยภาพการสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน พัฒนากลยุทธ์ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในการแข่งขันทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศต่อไป

2) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณควรวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กันไปด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกของกลุ่มตัวอย่างที่มากขึ้น และได้ข้อมูลในมุมมองที่กว้างรอบด้านมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป อีกทั้งยังสามารถวัดผลในเชิงสถิติได้อีกด้วย และควรสอบถามจากหน่วยงานหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)

งานวิจัยนี้สำเร็จลงด้วยดีโดยได้รับอุดหนุนทุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และการสนับสนุนจากหน่วยงานหลัก คือ คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนคร ตลอดจนการได้รับความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร

เอกสารอ้างอิง (References)

- จักรเศ เมตตะธำรงค์, สมชาติ ดีอุดม, และวรรณิดา สารีคำ. (2564). ปัจจัยเชิงสาเหตุในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการเกษตรในจังหวัดสกลนครที่ส่งผลต่อการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารจัดการภายในกลุ่มสมาชิก. *วารสารปาริชาติ*, 34(1), 25-41.
- ฉัตรชัย เหล่าเขตการณ์ และวรพล วัฒนานนท์. (2561). ตัวแบบเชิงสาเหตุของการบูรณาการโซ่อุปทานที่มีต่อคุณภาพการบริการของโรงพยาบาลในสังกัดสำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 12(28), 124-137
- ทำนอง ชิตชอบ และณลิน เพียรทอง. (2561). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแรงผลักดันการจัดการโซ่อุปทานสีเขียวและผลการดำเนินธุรกิจของอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทย : การทบทวนวรรณกรรม. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*, 16(2), 127-140.
- ปรียวดี ผลอเนก และธนัญฐ์ตฤณ บุญนา. (2560). ประสิทธิภาพของการร่วมแรงร่วมใจในโซ่อุปทานผลิตภัณฑ์นมพร้อมดื่มจังหวัดสระแก้วในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันเพื่อรองรับการเข้าสู่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว. *วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม*, 16(3), 186-193.
- พัชสิริ ชมภูคำ. (2552). *องค์การและการจัดการ*. แมคกรอ-ฮิล.
- พิบูล ทิปะปาล และ ธนวัฒน์ ทิปะปาล. (2559). *การจัดการเชิงกลยุทธ์ (ปรับปรุงใหม่)*. อมรการพิมพ์.
- วรรณิดา สารีคำ, จันทิมา พรหมเกษ และจักรเศ เมตตะธำรงค์. (2562). ศักยภาพการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่มีต่อผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในจังหวัดสกลนคร. *วารสาร Veridian E-Journal สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 12(5), 1482-1500.
- วสุธิดา นักเกษม และธีระวัฒน์ จันทิก. (2562). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ของผู้ประกอบการธุรกิจบริการในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสาร Veridian E-Journal สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 12(2), 1075-1097.

- สายพิน ปั่นทอง และไชยพันธ์ ปัญญาศิริ. (2561). ตัวแบบประสิทธิภาพการจัดการของอุตสาหกรรมฟอกย้อมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 12(28), 138-149.
- สุภัสสร ปัญญาธิราช. (2559). การจัดการโลจิสติกส์ที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 2(2), 91-100.
- อกนิษฐ์ ชัยเฉลิมศักดิ์, ปาลิตา พรณรัตน์, ประทุม สุดใจ, ณัฐจิรา อิมวิเศษ, และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2559). การให้ความหมาย รูปแบบและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจสีเขียวของร้าน ออเรนจ์เจอร์รี่ คาเฟ่. *วารสารVeridian E-Journal สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 9(1), 223-236.
- อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์,อดิลา พงศ์ยี่หล้า, และพาจิตชนัด ศรีพานิช. (2559). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการบริหารกิจกรรมพื้นฐานของห่วงโซ่อุปทานและความสามารถในการแข่งขันนวัตกรรมกับผลการดำเนินงานของกิจการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (โอท็อป) กลุ่มเอในประเทศไทย. *วารสาร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 6(2), 51-62.
- Antonius, S. (2019). Does green supply chain integration contribute towards sustainable performance. *Uncertain Supply Chain Management*, 7(2), 121-132.
- Bagozzi, R., & Yi, Y. (1988). On the evaluation of structure equation models. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 16(1), 74-94.
- Canning, L., & Hammer-Lloyd, S. (2001). Managing the environmental adaptation process in supplier-customer relationships. *Business Strategy and the Environment*, 10, 225-237.
- Cao, Z., Huo, B., Li, Y., & Zhao, X. (2015). The impact of organizational culture on supply chain integration: a contingency and configuration approach. *Supply Chain Management: An International Journal*, 20(1), 24-41.
- Charles W. L. H., & Gareth R. J. (2009). *Theory of Strategic Management*. South-Western.
- Chiou, T. Y., Chan, H. K., Lettice, F. & Chung, S. H. (2011). The influence of greening the suppliers and green innovation on environmental performance and competitive advantage in Taiwan. *Transportation Research Part E*, 47(6), 822-836.

- Cheng, Y., Chaudhuri, A., & Farooq, S. (2016). Interplant coordination, supply chain integration, and operational performance of a plant in a manufacturing network: a mediation analysis. *Supply Chain Management*, 21(5), 550-568.
- Chung-Shan, Y., Chin-Shan, L., Jane, J. H., & Peter Bernard, M. (2013). The effect of green supply chain management on green performance and firm competitiveness in the context of container shipping in Taiwan. *Transportation Research Part E*, 55, 55-73.
- Cohen, J., Cohen, P., West, S. G. & Aiken, L.S. (2013). *Applied multiple regression/correlation analysis for the behavioral science*. Routledge.
- Cohen, W. M. & Levinthal, D. A. (1990). Absorptive capacity: A new perspective on learning and innovation. *Administrative Science Quarterly*, 35(1), 128-152.
- Flynn, B., Huo, B., & Zhao, X. (2010). The impact of supply chain integration on performance: A contingency and configuration approach. *Journal of Operations Management*, 28(1), 58-71.
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.
- Gluch, P., Gustafsson, M., & Thuvander, L. (2009). An absorptive capacity model for green innovation and performance in the construction industry. *Construction Management and Economics*, 27(5), 451-464.
- Götz, O., Liehr-Gobbers, K., & Krafft, M. (2010). Evaluation of structural equation models using the partial least squares (PLS) approach. In V. Esposito Vinzi, W. Chin, J. Henseler, H. Wang, (eds). *Handbook of partial least squares* (pp. 691-711). Springer Berlin Heidelberg.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis (7th ed.)*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2011). PLS-SEM: Indeed a silver bullet. *The Journal of Marketing Theory and Practice*, 19(2), 139-152.
- Henseler, J., C.M. Ringle, & Sinkovics, R. R. (2009). The use of partial least squares path modeling in international marketing. *Advances in International Marketing*, 20(1), 277- 319.

- Henseler, J., Hubona, G., & Ray, P. (2016). Using PLS path modeling in new technology research: Updated guidelines. *Industrial Management & Data System*, 116(1), 2-20.
- Lee, K. H. & Kim, J. W. (2011). Integrating suppliers into green product innovation development: An empirical case study in the semiconductor industry. *Business Strategy and the Environment*, 20(8), 527-538.
- Nunnally, I. C., & Bernstein, I. (1994). *Psychometric theory*. McGraw-Hill.
- Nunnally, J. (1978). *Psychometric theory*. McGraw Hill.
- Rubera, G., & Kirca, A. H. (2012). Firm innovativeness and its performance outcome: A meta-analytic review and theoretical integration. *Journal of Marketing*, 76(18), 130-147.
- Setyadi, A. (2019). Does green supply chain integration contribute towards sustainable performance. *Uncertain Supply Chain Management*, 7(2), 121-132.
- Teo, T. S., Srivastava, S. C., & Jiang, L. (2008). Trust and electronic government success: An empirical study. *Journal of Management Information Systems*, 25(3), 99-132.
- Vachon, S. & Klassen, R. D. (2008). Environmental management and manufacturing performance: The role of collaboration in the supply chain. *International Journal of Production Economics*, 111(2), 229-315.
- Walker, H., Sisto, D. L., & McBain, D. (2008). Driver and barrier to environmental supply chain management practices. Lessons from the public and private sectors. *Journal of Purchasing & Supply Management*, 14(1), 69-85.
- Wu, C. (2013). The influence of green supply chain integration and environmental uncertainty on green innovation in Taiwan's IT industry. *Supply Chain Management: An International Journal*, 18(5), 539-552.
- Wu, G. C., Ding, J. H., & Chen, P. S. (2012). The effects of GSCM drivers and institutional pressures on GSCM practices in Taiwan's textile and apparel industry. *International Journal of Production Economics*, 135(2), 618-636.
- Yongtao, S., Junya, C., & Taiwen, F. (2017). The influence of green supply chain integration on firm performance: A contingency and configuration perspective. *Sustainability Journal*, 9(5), 763.

- Zhao, j. H., & Baofeng, H. (2019). The impact of green supply chain integration on sustainable performance. *Industrial Management & Data*, 120(4), 657-674.
- Zhao, L., Huo, B., Sun, L., & Zhao, X. (2013). The impact of supply chain risk on supply chain integration and company performance: a global investigation. *Supply Chain Management: An International Journal*, 18(2), 115-131.
- Zhu, Q., & Sarkis., J. (2007). The moderating effects of institutional pressures on emergent green supply chain practiced and performance. *International Journal of Production Research*, 45(18-19), 4333-4355.
- Zhu, Q., Sarkis, J., Cordeiro, J. J., & Lai, K.H. (2008). Firm-level correlates of emergent green supply chain management practices in the Chinese context. *The International Journal of Management Science*, 36(4), 577-591.
- Zhu, Q. H., Sarkis, J., & Lai, K. H. 2013. Institutional-based antecedents and performance outcomes of internal and external green supply chain management practices. *Journal of Purchasing and Supply Management*, 19(2), 106-117.